

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie” și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Bursa și organizarea economică.

În primul nostru din numărul trecut scriind noi despre bucuria împreună cu sărbătorile Paștilor, am atins și dorința de a înființa o societate mai mare pentru înaintarea poporului în cele economice, comerciale și industriale. Scopul acestei societăți ar fi ca să adune produsele și agoniseala de prisos dela poporul muncitor, plătindu-le cu preț bun, și valorizându-le în folosul societății pe deoparte, iar pe de alta procurându-i poporului muncitor mărfuri și alți articli de negoț de cari are el trebuință în economia sa și în viața lui casnică de toate zilele. Noi insistăm pentru înființarea unei astfel de societăți din motive practice și fiindcă simțim o lipsă arzătoare pentru binele poporului nostru, căci după cum să știe, astăzi, comerțul îl poartă capitaliștii, adecă oamenii cei cu bani mulți și pricepere. Oamenii aceștia sunt organizați și ei, în toate orașele mai de frunte ale țării, astfel și în capitala țării noastre în Budapesta cumpără și vând în mare toate produsele și toate mărfurile adunate din țară prin și cu aju-

toriu agentilor și samsarilor ce-i au în diferite alte orașe mai mici și din toate comunele. Locul unde ei cumpără și vând în mare toate produsele să numește bursă. Prețul de cumpărare și de vindere să schimbă în toate zilele după împrejurările de negoț, după mersul timpului și după starea afacerilor politice din țară. De aci provine împrejurarea, că de multeori prețul grâului și al cucuruzului primăvara când economului i-să golesc jitnițele, puținul cât îl mai are, ducându-l la piață, află cu surprindere că nu mai capătă prețul cu care s'a vândut aceleași produse toamna, când toți aveau de prisos. Aceasta provine de acolo, că capitaliștii au adunat în magazinele lor din centru destule bucate și în vederea unui timp priincios de primăvară, când sămănăturile promet roduri mănoase, ei să rețin și numai cumpără. Tot așa să schimbă prețul, crește ori scade, la alte mărfuri, după căutare și imbiarea ce să face în fiecare zi la bursă. Bursa așa dară este un felu de târg la care iau parte zilnic o mulțime de cumpărători și vânzatori. Firește, mulți așa zicând cei mai mulți din aceștia vând și cumpără numai din speculă de câștig la care își trebuiește multă iscusință și noroc.

În faptă însă abea sunt câteva casse mai mari, societăți și privați, cari să ocupă cu temeu și pricepere și cari adună prin legăturile lor întinse toate produsele ce să caută acolo.

Noi românii n'avem nici o cassă mai mare, nici societate, nici chiar privați, cari să aibă astfel de legături întinse la poporul nostru dela care să se adune prisosul și s'al țină în rezervă pentru al concentra la bursă și al valoriza de acolo. Navem nici negustori mari, nici mici, nici agenți, cari să cumpere și să vândă în mic dela popor, și de accia casele cele mari și societățile de valorizare își iau de agenți pe negustorii mari și mici din neamul lor și din câștigul ce rămâne tot neamul lor beneficiază și să îmbogățește.

Dacă e vorba dar de o organizare economică practică a noastră, atunci după băncile ce le avem și cari a luat un așa avânt îmbucurător, fruntașii neamului nostru, la locul cel dintâiu ar trebui să se gândească asupra ocupării acestui teren de muncă economică. Și în cadrul acestei organizări practice și-or avea locul lor de sine înțeles și toate celelalte: asociațiuni, reuniuni și tovărășii de tot feluul. O.

FOIȚA

Din Viața unui Veteran.

(Urmare și fine).

În zădar l'am așteptat însă, că nu l'am mai văzut până dimineața, când l'a adus mort o patrulă de a noastră, care îl găsise împușcat într-o porumbiște de lângă reduta turcească. Cautase băiatul porumb pe la soldați și negăsind, alergase într'un suflet la miez de noapte pe întunec să-ți dai cu degetul în ochi, să culeagă câțiva din porumbiștea de lângă redută și să vede că l'a simțit păgâni de l'a mâncat fript. A plătit săracul cu viața, afurisita mea de poftă!

Când m'am întors după război în țară fiindcă eram amândoi dintr'un sat pe Ileana ibovnica lui am cununat-o cu alt flăcău care să liberase din oștire. Morții cu morții și vii cu vii!

Dar' când a fost la botez peste 9 luni, mi-a șoptit la ureche: Nașule să pui numele la copil Mihail Săraca Ileana! Tot nu-l uitase, voia să-l pomenească toată viața strigându-i numele cu drag. Sunt 21 de ani de atunci pe Mihai finul meu îl cunoașteți toți, flăcăul cel mai frumos din regiment, caporalul din compania 3-a.

— Dar' în război cum s'a purtat ai noștri cu răniții și cu prizonierii turci, îl întrepruse alt camarad, care nu să mai sătura ascultând pe nenea Nae.

— Am auzit că pe bieții răniți, când li găsea pe câmp li făcea ciopâți, iar pe prizonieri, când a căzut Plevna, le-a luat și cămașa după ei și i-a lăsat goi în ger și în zăpadă de a înghețat jumătate din ei.

— Să cunoaște mânăzule că n'ai habar de bunătatea de suflet a românului. — Nu zic ba strigă nenea Nae, poate Turcii așa ar fi făcut cu noi dar' ai noștri ferească Dumnezeu, s'au purtat cu răniții ca cu frații lor

și când să găsea vre-un creștin fără milă de păgân să înfigă baioneta în cel căzut, ori să-i zdrobească capul ca să-l trimită mai repede în lumea lui Mahomet, că de... pădure fără uscături nu să poate; atunci săreau ceilalți camarazi și nu-l lăsa zicându-i: Lasă-l frate, o fi având și el părinți, frați ori copii, care îl așteaptă ca și pe noi în țara lui și atunci și celor răi le zbură gândul la ei în sat, li să muia inima și în loc să mai lovească pe vrășmaș, îl îngrijeau și-l plângeau ca pe un frate.

Când a căzut Plevna ai noștri aveau merinde pe 2 zile. Turcii erau lihniți de foame. Să fi văzut pe Dorobanți cum își împărțeau pânea și pesmeții cu ei, ba unii cu sufletul și mai bun își dau și frimitura dela gură păgânului.

A fost multe războaie în lume, și robi a căzut în fiecare din ele, suferințele robiei sunt vestite dela neam la neam, dar' mila, bunătatea și îngrijirea, care a avut-o robii

Sinodul protoprezbiteral al tractului Orăștie.

—*—

Biserica și școala.

Sinodul protoprezbiteratului gr.-or. al Orăștiei s'a ținut la 9/22 Martie a. c. la 11 oare a. m. în sala școlii con-fesionale din loc fiind bine cercetat.

Obiectele puse la ordinea zilei a fost rezolvate în ordine și discuțiunile asupra lor a fost calme.

Din raportul protoprezbiteral ex-tragem următoarele:

A.) Afaeri bisericesti.

Tractul protoprezbiteral constă din: 1.) 62 parochii matere, 2.) 10 filii, 3.) 58 parochi, 4.) 3 capelani, 5.) 5 parochi administratori, 6.) 14 preoți văduvi, 7.) 2 clerici cu examen de cualificațiune, 8.) 2 elevi fără examen. 9.) Parochiile vacante din anul trecut și anume: Măr-tinești, Folt și Valea-mare s'au întregit și așa în decursul anului a fost insti-tuiti ca preoți noi în tract la Măr-tinești: Vasile Necșa, la Pișchinți Octa-vian Bude, la Folt Adam Lula, la Va-lea-mare Ioan Zichil fost preot în Or-meniș tract. Târnavei, iară ca capelan la Orăștioara de jos lângă parochul bă-trân Iosif Dragoțel a fost ales și insti-tuit Iosif Dumitru inv. în Beriu,

În decursul anului a răposat paro-chul din Romos Vasiliu Basarabă și la locul acesta vacant a urmat ca paroch capelanul Adam Basarab.

Astfel clerul tractului nostru s'a în-mulțit cu 4 parochi față de anul trecut.

În decursul anului s'au scris con-curse pentru ocuparea parochiilor Fere-deu, Almas brădet, Almaș Joseni și Poia-

turci în țara noastră a rămas de pomină în neamul turcesc.

— Dar' cu Rușii cum ați trăit nene Nae? Il întreabă alt camarad, doritor ca să afle cât să poate mai mult din război.

— Ca frați, răspunse nenea Nae dând din cap, nevoile și suferințele împrietinesc pe oameni și apoi nu-i scăpasem noi din ghiara Turcilor. Nu-i vorba că la început și-a cam dat ei în petec, dar' știi cum zice Românul fiecare naș își are nașul său. Nește cazaci a furat într'o noapte dela un excadron de că-lărăși, o șea și câteva frâne. În zadar a raportat căpitanul călărășilor, comandantul ca-zacilor, ca să pedepsească pe vinovați și să-i dea îndărăpt lucrurile furate, fiind-că i-a ră-s-puns: că cine nu-și păzește oile le mănâncă lupii și că el nu știe pe cine să apuce din soldații săi.

A înghițit-o căpitanul român, dar' a doua zi, când a vrut cazacii să pună șeile pe cai, în tot regimentul rusesc numai era nici un frâu, le șterpeliseră noaptea călărășii noștrii — de atunci a văzut ei cu cine au de a face să făcuse ursu miel.

na, — însă fără rezultat. E drept, că la Feredeul intrase într'un rând două rugări de concurs dela doi preoți, însă în acelaș timp informându-să de paro-chie și'a retras ambii concursele și ast-tel nu s'a putut face alegere. — La Almaș-brădet Ven. Conzistor, după-ce nu s'a însinuat nici un concurent și pa-rochia n'are preot de 27 ani, la cere-rea parochienilor a admis pe tinărul pedagog Vasilie Păscău din Almaș-bră-det, la teologia din Arad, ca să se pre-gătească și după facerea examenelor să se institue acolo de paroch.

Astfel de prezent sunt încă urmă-toarele parochii vacante: Feredeul, Stă-uini, Voia, Almașul mare Joseni, Poiana, unde nici în urma concurselor publicate nu s'a aflat concurenți.

Parochienii noștrii din acestea pa-rochii vacante, unde nu avem nici școli cu învățători cualificați, sunt foarte ne-mulțumiți din cauza aceasta, căci ei tre-bue să alerge la preoții comunelor ve-cine în trebuințele lor spirituale, și nu-mai în a 2-a Duminecă li să face ser-viceu public în biserică, iară la sărbă-torile cele mari sunt în continuu ne-mângăiați, — așa, că starea aceasta tri-stă este foarte păgubitoare nu numai pentru creșterea lor sufletească, ci și pentru interesele mari ale bisericeii și religiunii noastre ortodoxe răsăritene.

Datele statistice la finea anului 1905 conform conspectului să prezintă astfel:

1. Numărul familiilor 9915, 2. Nu-mărul sufletelor: bărbați: 20822, femei: 18215, la olaltă 39037 3. Știu ceti și serie: bărbați: 7939, femei: 4992, la olaltă 12931 4. Căsătorii a fost de tot 249+3 numai civile. 5. Convețuiri ille-

Nu e vorba că pe urmă tot și-a dat Muscalul în petec că după ce i-am scăpat viața și cinstea ne-a luat Basarabia ca să a-deverească zicătoarea: că pe cine nu lași să moară nu te lasă să trăiești.

Așa ne povestea nenea Nae când avea chef și noi numai puteam de dragul lui as-cultându-l. De sfântu Constantin l-a înălțat la gradul de Căpitan și numai putea de bu-curie zicând: Acum liberează stăpâne pe ro-bul tău, că văzură ochii mei mântuirea ta.

Peste câteva luni a trecut în retragere și s'a stabilit în satul în care să născuse, unde avea câteva pogoane de pământ și o casă dărămată de bărne, rămasă dela răposajii săi părinți.

Din pământul părăgenit a făcut în cu-rând o grădină și din casa pustiită un cuib de liniște și de veselie. Il iubeau sătenii ca pe un părinte al lor și abia a putut să scape de rugămintele lor ca să nu să facă primar, fiind-că nu vrea să mai fie slujbaş, servise dumnealui destul țara ca ostaș, restul bătră-nețelor voia să-l petreacă în pace, să moară liniștit pe căpătâi fără grije și fără năcaz.

gale 176, cu 31 mai puține. 6. S'au născut copii: 613, fete: 565, la olaltă 1178; din acestia ilegitiimi 23 copii, 33 fete, la olaltă 56. 7. Au murit bărbați: 525, femei: 540, la olaltă 1065, cu 247 mai mulți decât în anul 1904: 8. De moarte silnică 4 bărbați și 1 femeie, cu totul 5 9. Treceți religioare dela alte confesiuni la confesiunea noastră 6, — dela noi la alte conf. 5.

Nizuința preoțimeii de a să stirpi convețuirile ilegale face progres așa, că în urma această numărul lor începe a scădea față de anii trecuți după cum constată această datele statistice de sus.

În fine mai țin a aminti aici, că în decursul anului s'a sfințit biserică din Dâncul mare, predându-să destinațiunei sale; la mai multe biserici s'au făcut donațiuni, între cari amintesc funda-țiunea din Vinerea făcută de dl Dr. Ioan Miha în amintirea fratelui său ră-posat Simeon, apoi la altele s'au pro-curat vasă, vestminte, icoane, prapori, cărți și alte recuzite necesare la cultul divin, iară comuna bisericească Vaideiu a angajat pe pictorul român Alexandru Hința pentru pictura bisericeii noastre de acolo cu motive românești în oleiu, care gata fiind să poate privi ca o po-doabă frumoasă ce face laudă tuturor frunțașilor noștrii din această comună.

Din acestea expuse să poate con-stata progres în afacerile noastre bise-ricesti din tract

(Va urma.)

Din Zarand.

(Urmare și fine)

Dumineca a 5 a în Paresimi s'a preles a. m. în Cebea și d. a. în Ris-culița, amândouă comune frunțașe și

Și așa l-a ascultat Dumnezeu, că la adânci bătrânețe s'a stins în pace și în lini-ștea în casa în care să născuse.

Prin tinda casei pe unde îi plăcea lui nenea Nae să se plimbe în viață, să jucau o ceată de băeți și de fete, erau copiii lui Mi-hai pe care nenea Nae îl lăsase moștenitor pe tot avutul său. Iar' în cimitirul satului printre mormintele săracilor, să deosebea un mormânt sămănat cu rosmarin și busuioc, în-chis cu un gard de lemn vopsit cu verde, la cap o cruce mare de peatră pe care era săpat:

CAPITANUL NAE FRUNZĂ

născut la anul 1826

mort la anul 1905

La fiecare sărbătoare o babă lipește de cruce două lumânările de ceară ca să ardă la capu-i, ocolește mormântul cu ciobul a-prins cu tămăie, apoi ștergându-și ochii de lacrimi să depărtează oftând și rostind: Dum-nezeu săl erte! Este baba Ileana, fina lui ne-nea Nae și mama lui Mihai.

Emanoil Părătanu.

centre notariale. Cebenii parte mare sunt băieși și astfel nici Dumineca nu prea au răpaos. A supra Rîșculițenilor, deși notariul cu câteva zile mai înainte ne atrăsese luarea aminte, că Dumineca după amiazi nu să află nimeni treaz, ne-am convins despre contrariul. Numai primariul — un Riscuția — par'că era netreaz. Striga în gura mare, ca un Macaveiu, »duceți-vă dela noi!« Sbiera și după jandarmi, cu toate-că ei erau de față, căci cât am intrat în sat s'au arătat. Stăteau gata să ne dea sprigul de a ne depărta. A trebuit să vină notariul să arete, că el e »puternicul satului« și să-și liniștească primariul. »Dar' de-o fi și politică, zice d-sa, jandarmii împrăstie poporul«, și apoi aduse pe ungurescul »lehet«. Dar', frățioare, cine umblă după politică, pe câtă vreme ne lipsește cultura? Cultura e politica cea mai sfântă.

Poporul s'a dovedit tare și deștept. Nu dragul de beutură îl leagă de crâșmă, ci oarba neștiință și reaua dedare. Rîșculițenii toți sunt industrieși. Fac *spete* dela preot până la jitaru; dar' nu acasă la ei, ci la afurisita de crâșmă. Acolo își duc materialul de lipsă, lucră, povestesc și beau. Așa făceau cu toții până bine de curând, căci ovreul cunoscându-le slăbiciunea le-a făcut o sală mare, pe aceasta o încălzia dimineața și toată ziua era plină de spătari, sara toți beți. Astfel unii dintre membrii familiei lucrau, alții cutierau Ardealul și Țara Românească cu *spete* și n'aduceau cât să deie jidanului pe vinars. Cu încetul au început bieții de ei a să desmeți. Au văzut că jidanul șede și să 'nbogățește, ba 'și zidește casă în Arad, iar' ei aproape toți sunt în punga băncilor. Jidanul și-a luat catrafusele și sătenii au scăpat de *Marți-Sara*. Vatra lui a ajuns în mâna unui arăndaș român din Baia-de-Criș și și-au mai deschis și alții crâșme, precum ie și »puternicul satului« și acum e concurență liberă. Dar' și poporul a plecat spre America, a văzut lume și începe însuși a să convinge, că beutura l'a sărăcit și-l și ruinează. Și-au zidit o școală frumoasă, și-au ales învățător brav și e speranță că își va croi alt viitor. Cei din America trimit parale și astfel în câți-va ani Dzeu le va ajuta de iarăși vor ajunge stăpâni peste ale lor vechi moșii. Școala, învățătura trebuie să-i lumineze și convingă, că brațele puternice au altă chemare, nu de a să moleși cu beaturi și a munci numai pentru cei cari îi desmerdează cu otravă de rachiu.

Luminează Doamne mintea noastră și ne-ai dat viață veșnică!

La prelegeri s'a vorbit despre *Asociațiune, conducătorii și finta ei*. Impreunarea tuturor fraților de același neam și lege sub steagul culturai ro-

mâne. Despre prăsirea vitelor, stricăciunea beției, despre gunoie, îngrășarea pământului, cruțarea vitelor. S'a folosit Skiopticonul arătându-să celor spusă.

Au preles membrii despărț. Zarand: Dr. P. Opreșă, Dr. I. Radu, Dr. I. Papp, P. Rimbaș, Tr. Suci, P. Rusu.

Preoți și-au descoperit mulțumita și dorința poporului de a veni cât mai des în mijlocul lui și a-i spune sfaturi bune, frumoase și folositoare.

Sperăm a continua pe calea apucată. Fiecare privat ori diregător va trebui să se convingă, că luminarea și bunăstarea poporului e mântuirea tuturor.

T. Liviu.

Sfecla de nutreț și cultura sa.

Unul dintre furagele cari ar putea intra în alimentațiunea vitelor proprietarilor și ale sătenilor, dar mai ales ale celor dintâi, este sfecla de nutreț.

Sfecla face parte din acele plante cari cresc mai mult în pământ; rădăcina ei pătrunzând adânc, unde umezeala să perde mai cu greu ca în părțile superficiale ale solului, va putea rezista mai mult secetelor de vară de cât celelalte nutrețuri (bine înțeles afară de luțernă) și deci iată un avantaj de o importanță capitală de care trebuie să ținem samă cu atât mai mult acum, când clima țării noastre a devenit atât de schimbătoare și atât de capricioasă. Cultivând sfecla vom avea furajul necesar vitelor în timpurile secetoase și nu vom fi nevoiți a arunca milioane peste graniță sau a întrebuița ca furaj numai paie vechi și stricate, cari ne costă și scump și ne omoară și vitele. Un alt avantaj al sfeclei, este marea ei productivitate, care ne permite a obține de pe întinderi de teren relativ mic, cantități considerabile de furaj.

Sfecla cuprinde în compoziția ei cantități de zahăr (hidrați de carbon) elementul principal pentru formarea grăsimii. Ea mai cuprinde multă apă și deci convine foarte bine vacilor de lapte, mărindu-le producțiunea laptelui în mod însemnat.

Varietatea cea mai bună, care convine mai bine climei noastre, este sfecla *Eckendorf*. Calitățile speciale ale acestei varietăți și cari constituie superioritatea ei față de altele sunt: a) prin faptul că crește mai mult afară ca în pământ, să recoltează ușor prin simplă smulgere cu mâna, fără să fie nevoie de intervenția vreunui instrument; b) având o formă mai mult s'au mai puțin regulată și neprezentând diformități să păstrează bine în timpul iernei, condițiune esențială ce trebuie să călăuzească pe cineva în alegerea varietății. Această calitate de a să păstra bine în timpul iernei să mai datorește și faptului că

conține mai puțină apă comparativ cu sfecla *Mamut*, care ar fi cea mai bună, dar care, din cauză pe de o parte că conține prea multă apă, iar pe de altă parte că crește mult în pământ — fiind astfel expusă la vătămări în timpul recoltei, — să strică cu ușurință și este foarte greu de păstrat iarna. Dintre toate varietățile, *Eckendorf* e cea mai productivă.

Pentru cultura sfeclei, arătura trebuie făcută cât să poate de adânc și de cu toamnă; pământul trebuie bine mărunțit căci în această privință sfecla este planta cea mai pretentioasă din cauza debilității ei în primele zile ale răsării. Dacă pământul nu este bine mărunțit sfecla nu răsare sau răsare prea târziu și ca consecință perde din valoare. De aceea terenul în care urmează a să sămăna sfecle, trebuie grăpat de 2—3 ori, tăvălugit înainte de sămănat pentru ca sămânțele să se poată îngropa mai uniform și să poată răsări toate odată, și tăvălugit și după sămănat pentru a înlesni germinațiunea (încolțirea).

Sămănatul să face primăvara când pământul s'a încălzit bine și când răcelile nu mai sunt de temut. E bine ca sămănatul să se facă cu mașina în rânduri. Să sămăna la distanță de 30—35 cm. între rânduri, iar între fire să lasă 20 cm. prin viitoarele prașile. Indată după răsărire să dă prima prașilă, care ajută foarte mult dezvoltarea tinerelor plante, căci altfel ele având o creștere gingașă și înceată, ar fi copleșite de burueni. A doua prașilă să dă cam la vreo 10 zile după cea dintâi, când să face și o primă răritură. La vreo 12 zile după aceasta, când sfecla este în patru foi, dăm a treia prașilă căutând ca să lăsăm distanța de 20 cm. In locurile rămase goale dela mașină sau nerăsărite, plantăm firele scoase din alte părți. Prașilele să dau cu sapa sau cu săpăligi speciale. In timpul prașilei trebuie multă atențiune și o supraveghere de aproape a lucrătorilor. Dacă dispunem de prășitoare mecanic le putem utiliza pentru prașila a doua. De multe ori să dă și o a patra prașilă, înainte de sfârșitul lui Iulie, adecă până nu apar rădăcinile orizontale.

Odată prașilele terminate, sfecla nu mai cere altă lucrare, până toamna când să recoltează, lăsându-ne timpul liber pentru celelalte culturi.

(Va urma.)

Erupțiunea Vezuului.

Asupra Italiei de sud, care deja anul trecut a fost bătuită de un cutremur groaznic, nimicind existența a sute și mii de familii, a căzut din nou o pacoaste mare. Isbucnirea Vezuului, care a acoperit zilele acestea cu lavă mai multe

localități, din preajma aceluși vulcan primejdios, întinzându-se până la orașul Neapol, pare că e mult mai feroasă de cât izbucnirea din anul 79 d. Ch. când să știe că au fost pustiite trei orașe înfloritoare: Pompei, Herculenum și Stabiae.

Astăzi au fost înmormântate sub cenușa ferbinte localitățile *San Giuseppe, Ottajano, San Gennaro și Sarno*, așa că lumea i-să ofere vederea tristă, pe care o cunoaștem din scrisoarea lui Pliniu cel tinăr adresată lui Tacit, în care scriitorul latin istorisește cu detalii, cari ar face onoare chiar și unui ziarist modern, — peirea unchiului său Pliniu cel bătrân în potopul lavei ferbinte.

Dacă însă numărul orașelelor nimicite astăzi este mai mare de cât la anul 79, viețile perdute în catastrofa de acum încă sunt mai multe. În Pompei, care a fost desgropat de vr'o 150 ani încoace, nu s'au găsit de cât 136 cadavre. Populațiunea să vede că atunci au fugit chiar la început ducând cu sine și scumpetile, ce le avea, dovadă că în Pompei nu s'au găsit aurării și argintării.

Autoritățile s'au făcut vinovate de mare neligență cu această ocaziune. Primarul din San-Giuseppe a fost cel dintâi care a fugit, ear poporul s'a îngămădit la biserică. Aici lava, ce s'a lăsat pe coperiș, a dărâmat biserică, înmormântând sub ruinele sale vr'o 300 persoane.

Locuitorii din *Portici, Torre de Greco, Torre Anuziala*, în număr de vr'o 100.000, și-au părăsit vetrele și orașul *Sarno* atât de înfloritor, încă să pare că e în mare primejdie. Din Roma să depeșază: Știrile sosite din Neapol sunt mai rele de cât s'ar fi crezut. Adevărat, că nouă erupțiuni de lavă nu să semnaleză, dar ploaia de cenușe și petri coținută cu mare violență. Coperișele caselor să prăbușesc sub greutatea cenușei, groasă de mai mulți metri.

San-Giuseppe este acoperit de cenușe. Ottajano este cu desăvârșire ruinat. Nici o zidire n'a rămas întreagă. Două sute persoane au fost omorâte, nenumărate altele rănite. Oamenii sunt lipsiți de îngrijiri medicale și de hrană. Teritoriul în jurul Vezuului este acoperit de cenușă pe distanță de mai mulți kilometri.

Cenușa a început să ajungă până la Neapol. Ceriul este acoperit de ceață neagră, aerul e năbușitor, prăvăliile sunt închise, oamenii desperați.

Regele și regina Italiei s'au dus imediat la fața locului și au căutat să mângăie populația apoi s'au întors earăși la Roma. O știre mai nouă spune, că părechea regală s'a întors din nou la Neapol, fiindcă prezența lor este ne-

cesară pentru liniștirea populației desperate.

În Neapol nenorociții fugari isgoniți de la vetrele lor umblă plângând și rugându-se tare, cu făclii și icoane.

Orașelul San-Gennaro cu 6000 locuitori este în ruine, Torre del Greco, Resina, Portici și Torre Anuziaata părăsite.

• G T •

Știri de tot felul.

»**Industria**« bancă industrial economică soc. pe acții în Deva, după cum suntem informați își continuă activitatea cu un zel laudabil și are de scop: 1. a lăți economia rațională și industria; 2. a valoriza produse economice și industriale etc. etc.

Din operațiunile societății acesteia, cu care își începe acum activitatea amintim mai vârtos asigurarea în contra schilăvirei și morții vitelor atât de necesară pentru economii noastre din Deva, Orăștie și jur. Cei-ce doresc să-și asigure vitele au a să adresa directorului general al acestei bănci, dlui August A. Nicoară în Deva, carele va primi asigurarea pe baza unei adevărinite dela antistia comunală despre prețul actual al singuraticelor vite și va da toate informațiunile de lipsă referitor la taxele neînsemnate de asigurare. În fine primește depuneri spre fructificare cu 6%, și credite personale, pe cambii sau obligațiuni cu caventați.

*

Concertul teologilor din Sibiu dat a treia zi de Paști în sala hotelului »Transilvania« din Orăștie a întrunit un mare contingent de public distins din loc și jur, care a rămas încântat de prestațiunile muzicale ale tinerilor teologi făcute pentru un scop atât de filantropic cum este și augmentarea fondului gimnaziului din Brad.

De aceea și publicul din Orăștie și jur a contribuit cu frumoase sume încasându-să suprasolviri de peste 1005 coroane afară de venitul curat al petrecerii, care încă face aproape 500 coroane, dacă nu mai mult.

*

Sfințirea catedralei din Sibiu. Terminul sfințirii catedralei din Sibiu fixat pe 30 Aprilie v. (13 Mai n.)

*

Muntele de pietate sau casa de zalog, cu a cărui ridicare a fost îndreptată banca românească »*Albina*« din Sibiu, s'a înființat în București. Președintele conziliului de diriguire e dl Partenie Cosma, iar director e dl Cornelii Diaconovich.

*

Foamete mare în Japonia. Războiul și-a adus roade. În Japonia e foamete mare. Mizeria a crescut treptat prin foametea provenită în urma recoltelor rele. Ca la trei milioane de locuitori stau gata să moară de foame. Mulțime de familii, cari înainte de război aveau stare bună, acum să luptă cu foamea. Copiii, săptămâni de-a rândul să nutresc cu făină măcinată din paie și amestecată cu orez. Femeile n'au putere să nască, ci să prăpădesc!

Pe lângă foamete mai e și un frig cumplit. Emigrările sunt zilnice. Oamenii își părăsesc familiile, mamele copii, și-și iau lumea în cap. Bărbații rămași la vatră aleargă desculți și zdrențuroși pela păduri după lemne să-și încălzească copii. Mamele plâng cu mititeii în brațe. Pe fața copiilor să vede că de abia mănâncă odată pe zi. Iată o parte din câștigul bieților Japonezi, din războiul cu Rușii,

*

Cvalificarea și perfecționarea profesorilor pentru pedagogii. Dl ministru de culte și instrucție publică luat dispozițiunile de lipsă, ca cu începerea anului școlar 1906/7 să se poată cvalifica și perfecționa acei învățători diplomați pentru școalele civile, cari doresc să fie profesori la institute pedagogice. Cursul durează doi ani și să va ținea la universitate sau la tehnică, iar praxa să va face la un institut de pedagogie designat de Dl ministru al cultelor și al instrucției publice. — Examenul de cvalificare să trece înaintea unei comisii numită de Dl ministru, în Budapesta. Examenul de cvalificație este: scripturistic și verbal; acest din urmă e public.

*

Congres postal internațional în 1906. În curând să va întruni în Roma congresul postal internațional, unde regele Italiei va prezida personal. În afaceri de convențiuni postale mai principale să va delibera și asupra reducerii de porto internațional dela 25 bani la 15, privitor la epistole simple. Însă, propunerea sprijinită altfel și de Englitera, va provoca opoziție. Mai verosimil este, că propunerea Germaniei va fi primită, ca epistole simple să se poată trimite în greutate până la 20 grame, cu toate, că și contra acesteia vor lua statele poziție. Introducerea sistemului de corespondență cu marce pentru respuns va fi sprijinită de câtră toate statele.

*

Fiecare oraș spaniol va alege un grup de fete, cari să vor duce la Madrid la cununia regelui Alfonso XIII spre a saluta pe principesa Ena de Battenberg. Imbrăcate în costume tradiționale din diferitele ținuturi ale Spaniei, fetele vor oferi viitoarei regine cele mai frumoase produse ale solului și indus-

triei. Firește, că aceste reprezentante ale sexului feminin vor fi alese dintre cele mai frumoase fiice ale Spaniei.

*

Aviz. Subscrișii, școlari de cl. VIII. g. în Brașov rugăm pe toți foștii noștri colegi cu cari am absolvat gimnaziul din Brad în anul 1901/2 să ne încunoștiințeze până în 15 Aprilie a. c. dacă sunt aplicați să ne intrunim la olaltă în Brad la finea anului școlar prezent. Traian Cibian m. p., Ioan Dandea m. p., Sabin Evuțian m. p. Cămpeni 30 Martie 1906.

*

In institutul de surdomuți din Kecskemét să primesc pe anul 1906/907 copii surdomuți în etate de 7—10 ani, dacă afară de surdomutism n'au și altă meteahnă. Direcțiunea ne comunică, că acești copii să primesc fără considerație la sex și religione și pot petiționa și copii săraci. Școala durează 8 ani. În legătură cu institutul să plănuiește și înființarea unei școli de grădinarit, care să va deschide probabil în toamna viitoare și elevii absolvenți vor fi instruiți în toate ramurile grădinariei, în vierit, pomologie și sericicultură. Petițiile sunt a să adresa până la 15 Mai la comisiunea de supraveghiere a institutului. Informațiuni dă bucuros direcțiunea.

*

Expozițiunea din Buourestși și guvernul ungar. Dl. Ministru ung. de interne a adresat Comitetului central al »Asociațiunii« din Sibiu o scrisoare datată din 11 Aprilie a. c., prin care declară, că în vederea neînțelegerilor ce le-a avut de urmare ordinațiunea Nr. 146 din Martie a. c., prin care »Asociațiunea« a fost oprită dela aranjarea Pavilionului etnografic al Românilor din Ungaria la Expozițiunea generală română din București, — să vede îndemnat a anunța, că este învoit ca »Asociațiunea« sau alte societăți să împunute obiectele ce le posed Comisariatului general în scopul de a le expune și ca particulari să participe la Expozițiune; oprește numai ca societățile să figureze ca expozanți. Cere mai departe, ca să nu să expună obiecte de caracter demonstrativ contra statului ungar. Această revenire a guvernului asupra nefericitei ordinațiuni a dlui Kristóffy, care a provocat atâtea nemulțămiri, credem că va face o bună impresiune atât dincoace cât și dincolo de Carpați.

*

Groaznic cutremur de pământ. Abia, să anunță știri, că Vezuul a încetat încâtva a izbucni lavă ferbinte, în urma cărui ferbere, e teamă de nou cutremur de pământ, când să anunță că în California orașul San-Francisco în America au fost nimicite zilele trecute de un groaznic cutremur. Imprejurimea orașului, care azi nu mai este oraș, au fost inundată de valurile tulbu-

rate a mării, iară edificiile din oraș în scurt timp cu totul ruinate, adăugându-să primejdia izbucnirii unui foc groaznic în urma exploziunii gazului condus în oraș, Vre-o 5000 de vieți de om s'a stins, 100.000 oameni au rămas fără locuințe.

*

Pădure în flacări. Pădurea iobagilor din Certejul de sus comit. Hunedoarei din negrije au luat foc în sărbătorile paștilor și din cauza secetei în scurt timp pe extenzime de 63 jugăre s'a lătit focul, cauzând pagubă mare până când locuitorii comunei și din comunele învecinate au localizat tot focul.

*

La fondul de 20 bani al »Reuniunii sodalilor români din Sibiu« pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, din privilegiul universalului al 33 lea al existenței »Albinei« s'au făcut următoarele daruri: Dr. Liviu Lemeny adv. 1 cor. Dr. Nicolae Comșa medic, Săliște, Petru Tincu și Oct. Tobias, funcționari la »Albina« fiecare câte 40 bani; Iulian Popescu cassar, Tasi Boiu, Radu Ardelea, David Mohan, Ioan Budiu, Cost. Nartea, Angel Bena, Nic. Benția, Iul. Covrig, Ioan Halmaghi, I. T. Vasilichi, Aurel Sfetea, Dem. Sândeian, Nic. Todea, Dem. Opris, Ioan Bărdaș, Petru Berbanu, Dr. Dem. Stefan, cand. de adv., Dr. Valer Ghibu, concep't adv., N. Mânthiu, Iuliu Enescu. Emil Vințeler, Vasile Gămulea toți funcț. la »Albina«, Ioan Săracu, Adam Florian, Aron Feidr și Simion Meda, toți cursori la »Albina«, Dr. Ilie Beu, medic, Alexiu Onițu jude r. în pens., Costi Colbasi, mare propr. (Spring), Dr. O. R., Dr. Nic. Vecerdea, dirig. fil. »Albina« (Brașov), Ioan Banciu, propr. (Săliște), Mateiu Zsiga, dir. »Furnicei« (Făgăraș), Petru Comșa, comers. (Săliște), Victor Onițu, comers. fiecare câte 20 bani și Vict. Tordășan 10 bani.

*

Decisiuni meritorice aduse din partea Curiei. 1. Fânul asigurat, dacă arde, societatea de asigurare e îndatorată să plătească nu numai prețul de asigurare a fânului asigurat, ci și spesele cât a costat aducerea fânului până la locul numit. Deciziunea aceasta pe lângă umanitatea ei e și foarte dreaptă căci doar' cu arderea fânului și spesele cu căratul lui trec în pierdere. 2. E lucru cunoscut economilor noștri, că riurile tot mereu își schimbă albia. Prin schimbarea aceasta suferă mult posesorul cu pământul lângă riu. El e silit să constateze an de an, cum apa spală câte o bucată din pământul său, mutându-l apoi de cealaltă parte, care tot crește, spre bucuria vecinului. Și ce e mai interesant: această bucurie cu atât poate fi mai deplină, că legea bazându-să pe principiul, că partea adusă de apă e crescământul natural al holdei

respective, nici prin gând nu-i trece să o re'ntoarcă primului prosesor. De sine să înțelege, că aici numai de munca apei e vorbă. Unii din economi au chiar datina să ajute apei mai ales noaptea pe furate, mutând cu sapa în mână termurii râului cum le place. Pe aceștia însă legea îi pedepsește deoarece-ce li socotește drept furi. (Economia.)

*

Expozițiunea de copii din Apoldul-romăneso. Dl. Dr. Ilie Beu, medic, pătruns de înșămătatea primei expoziții de copii, ce Reuniunea rom. agricolă, o aranjază în comuna sa natală, Apoldul rom. a dăruit pentru crearea premiilor, ce să vor împărți între mamele vrednice, suma de 10 cor. În acelaș scop au mai contribuit: Tasi Boiu, Radu Ardelea, Ioan Budiu, Constantin Nartea, Nicolae Bența, fiecare câte 1 cor.

Sfaturi.

Cam putem face cartofii mai făinoși. Există un mijloc foarte ușor în aceasta privință. Fie-care știe, că ceia-ce li face apătoși este mai în tot deauna un exces de umezeală, mai ales acum în timpul de primăvară. Așa dar' va fi în deajuns să se pună timp de o săptămână într'un loc foarte uscat și foarte cald, spre pildă lângă sobă, cartofii cari trebuiesc a fi întrebuințați în hrană. După acest timp, ei vor fi făinoși și chiar mai gustoși.

*

Ca să dregem ouăle. Iată un mijloc foarte ușor ca să împedecăm un ou spart ca să se golească în apa clocotindă. E de ajuns, în momentul fierberii, să frecăm coaja oului cu o lămaie tăiată, pe partea spartă și puțin mai pe alături, căci spărtura să prelungește în totdeauna la căldură.

Veți putea atunci, fără teamă să cufundați oul în apa fiartă, înlăturând bine înțeles, de a nu să mai face și alte noi spărturi, lăsându-l să cadă în oală. Pentru aceasta cel mai bun lucru este ca să punem oul pe o lingură și săl scoborâm astfel încetinel la fundul oalei. Spărtura nu să va mai lărgi și nu să va mai scurge nici o parte din ou, care rămânând cu totul netedă și neatinsă.

FELURIMI

Dudul (frăgarul), ca prevestitor de vreme. Un bun prevestitor de vreme relativ la întâmplare ca primăvara va fi schimbăcioasă și uneori cu înghețuri, este dudul. Este din străvechi cunoscut faptul experiat, că dacă dudul își deschide mugurii și începe a înfrunzi, atunci e semn că înghețuri de primăvara nu vor urma.

Sbaterea ochiului. Este foarte lătită superstiția, în deosebi în poporul nostru, că dacă ți-se sbate ochiul cel drept ți-se întâmplă vre-un rău, iar dacă ți-se sbate cel stâng, ți-se sbate de bine. — Câte oare, ba zile întregi neliniștite petrece beata țărăncă, cugetându-se tot la răul prorocit prin ochiul cel drept, care vede în viitor. Medicul Dr. Ullmann ne explică cauza acestui simptom de ursită. — El atribuie mișcarea vibratoare a pleoapei de sus unei afecțiuni de rărunchi (rinichi). Lucru firesc, că iritațiunea produsă prin acest morbid fizic contribuie a potența și mai mult iritațiunea produsă prin închipuirea răului, ce ne așteaptă. Cum suntem preocupați cu totul de ideea aceasta, ne lipsește atențiune pentru alte lucruri, de multe ori importante. Mama d. e. nu bagă de samă, că băiatul cel mic cade în foc. De aci credință, că dacă ți-se bate ochiul cel drept ți-se întâmplă ceva rău. Răul vine și așa, că ne bolnăvim, dacă nu consultăm medicul la timp.

*

Casa în viața poporului englez. Să știe că poporul englez are un adevărat cult pentru viața de familie, pentru casă. John Ruskin, autorul arhitecturii venețiene a exprimat într'un mod cât să poate de simplu, dar' nobil, acest cult pentru viața interioară: »Casa este locul păcii, locașul ce ocrotește nu numai în contra ori-cărui atac dar' în contra teroarei, vrajbei și îndoelii. Dacă nu e asta, casa aturci nu mai e casă; dacă grija vieții din afară pătrunde înăuntru, dacă unul din soți permite unui necunoscut, ori vrăjmaș fără seriozitate, să pășească în casă, atunci nu mai e casă; nu e decât o parte din lumea din afară, deasupra căruia să află un coperiș luminat înăuntru. Dacă din contră, casa este un loc sfânt, un templu păstrat de penanții casei, unde cine intră este primit cu inima deschisă, atunci este adevărată casă. Merită acest nume și strălucește de gloria sa.

*

Cine a aflat praful de pușcă. Până mai de curând să credea, că praful de pușcă a fost aflat de un călugăr papistăș, Schwartz din Freiburg (Germania). Să zice, că Schwartz la aflat din întâmplare, dar' acum să știe, că Schwartz e o figură legendară, care n'a existat. Praful de pușcă l'au aflat Chinezii, apoi Arabii l'au folosit pentru pușcat. În 1323 Arabii din Granada au bătut cetatea cu tunuri. Până 1326-1340 erau fabrici de praful de pușcă în Franța și Germania.

Praful de pușcă a schimbat cu totul telul de luptă în războaie, în cari față de gloanțe coifurile și scuturile nu mai apărau pe luptători. Cel dintâi război, în care s'a folosit sistematic praful de pușcă, a fost războiul anglo-francez.

Tolstoi despre moarte. — Iată ce scrie într' altele neîntrecutul scriitor rus Tolstoi, despre moarte: »Moartea este schimbarea cunoștinței de a mă putea cunoaște pe mine însumi. Și astfel frica de moarte e o grozavă credință deșartă. Moartea e o întâmplare îmbucurătoare, care termină ori-ce viață. Suferința de aceea s'a dat, ca să oprească pe oameni dela moarte; de altcum cel ce poate înțelega viața și moartea, o dorește pe cea din urmă. Altfel însă nu să poate ajunge la moarte decât prin suferință«. Într'alt loc să exprimă astfel: »Moartea e nimicirea acelor organe, cu ajutorul cărora observ lumea. Spargerea unei sticle, prin care priveam până acuma lumea și nlocuirea ei cu altceva. Moartea e trecerea dintr'o cunoștință într'alta, dintr'o imaginațiune (închipuire) într'alta. De pe o scenă trece omul pe alta. În momentul acestei treceri e lămurit, că ceea ce ținem de real (existent) nu este decât o nălucire. În acest moment să poate vedea realitatea originală (primordială) De aceea e de însămnătate și interesant momentul morții«.

Duminica 2-a d. Paști a Tomei gl. 1 sft. 1

Dum	9. S. M. Eupsichie	22 Sot. și Caius
Luni	10 Terent	23 Georgiu
Marti	11 Muc. Antipa	24 Adalbert
Merc.	12 Cuv. Vasiliu	25 Marco Ev.
Joi	13 C. M. Artimor	26 Cletus Pr.
Vineri	14 Par. Martin P.	27 Peregrin
Samb.	15 S. M. Aristarch	28 Vitalis

Redactor resp. GEORGE SUCIU.

Târgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Dela 22 până la 28 Aprilie st. n. 1906.

22. Aprilie. Baja, Csóka, Dévaványa, Keczel, Kisjenő, Magyarittele, Nagykáta, N. kőrös, Nagyzsám, Pivnicza, Sarkad, Székesfehérvár, Szentes, Torontálszécsány, Tura, Vadkert (Nógrádmegy), Vadkert (Pestm.), Varadia, Zalaszentlászló. —

23. Aknasugatag, Alcsill, Borsa, Búdszentmihály, Dombrád, Dragomérfa, Dunapentele, Egyek, Gálos, Garamszentkareszt, Harkány, Hatvan, Jászkesér, Kis-Komárom, Krassova, Mátészalka, Nagy-Kapornak, Nagyszombat, Noszlop, Nova, Párkány, Pécsvárad, Pruska, Pruzsina, Rakamaz, Sajó Sz. Péter, Somorja, Szalka, Szécsény, Szobotiszt, Tótkeszi, Vágújhely, Vép, Verpelét, Zsolna. — **24.** Alsórákos, Alsószombatfalva, Bajmócz, Bakabánya, Bánok-SzentG-yörgy, Bur-Szent-György, Buziás, Eczel, Egbell, Enyiczke, Erdőbénye, Erked, Gelej, Geletnek, Gyetva, Gyulakeszi, Igal, Ireg, Iván (Sopronm.), Kerkaszentmiklós, Klenócz, Koltókatalin, Kurima, Makfalva, Modor, Munkács, Muzsna, Nagykikinda, Nagyléta, Nagylomnitz, Németlipcse, Nyék, Nyitrabaina, Nyulas, Ódombavár, Orczfalva, Perjámos, Radósoc, Rajecz, Répceszentgyörgy, Rimaszécs. Szászsebes,

Szerencs, Szigetvár, Szill (Sopronmegy.), Szombathely, Temesbuttyin, Torda, Tihany, Túrje, Varasd. — **25.** Aranyosmegyes, Bán (Trencsénm.), Bellatincz, Bethl. n Szentmikós, Borossebes, Fekete-halom, Felsőőr, Forró, Lajtafalu, Lencze, Nagykomját, Nagyszöllös (Veszprém-m.), Pinczehely, Seps-Szentgyörgy, Szucsány, Tóponár. — **26.** Alsónyárasd, Bellus, Galgócz, Kisbér, Kisszeben, Kisszolyva, Körmöczbánya, Liszi, Marczaltó, Nagykálló Pinkafő, Szentgyörgy (Pozsonym.), Torna, Ugra, Varannó, Verebely, Zsámbék. — **27.** Csenger, Istvádi, Kamjonka, Krompach, Margita, Sárosmagyarberkesz. — **28.** Büssü, Dubnicz, Homoródoklánd, Kiskapus, Lók (Sopronm.), Nagylak, Ósinka, Pancsova, Szásznádas, Szentlászló, Várhely.

Cine are ceva de vîndut sau de cumpărat să se adreseze la dl CAROL GROSZ în Orăștie, care dă ori-ce informații.

ALTOI

de viață de vie ireproșabili

precum și capeti (surcei) și rădăcini de viață de vie europeană și americană.

să poate căpăta numai la

Prima școală transilvană de viață de vie din Mediaș (Medgyes)

a lui

Mihail Ambrosi,

proprietar de vii și presidiul comisiei de vierit al societății agricole săsești din Transilvania.

Am de vînzare:

1. **O mașină de îmblătit cu abur** de 4 HP. putere; fabricat »Erste ung. Maschinenfabrik«, completă, cu aparat de îmblătit trifoiu, cu prețul de 4200 cor.

2. **O mașină de îmblătit cu abur** de 8 HP. putere; fabricație Cleyton u. Schutlerrort completă cu o îmblătitoare de trifoiu fabricație »Hoffherr und Schrantz«, cu prețul de 6400 cor.

Aurel Opresan, H.-Dobra.

O grădină în mărime de 700□ stângini în nemijlocită apropiere de băile din Geoagiu-Feredeu (Feredőgyógy) să vinde din mână liberă. — Loc potrivit de casă sau vilă pentru oaspeții cari cercetează aceste băi. — Eventual, să caută un întreprinzător, care ar fi aplicat să zidească pe acel loc o vilă cu 6 odăi după un plan și preliminar statorit deja cu 4400 cor. Terminul de edificare până la 15 Iunie n. a. c. Informațiuni la administrația acestei foi.

Tusea!

Cine nu vrea s'o ia in seama păcătuește în
contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

24-34

cu marca de scutire „3 brazi“,
sunt încercate și recomandate de toate
autoritățile medicale ca mijloc contra
tusei, răgușelei, catarhului, fleg-
mei și a catarhului cronic de
grumazi.

4512 atestate dovedesc că împlinesc
ceea ce promit.
Pachetul de 20 și 40 bani să căpăta la
farmacia
JOSEF GRAFFIUS în Orăștie.

Cărbuni de fag

în ori-ce cantitate
să caută spre
cumpărare.

Oferte sunt a să
înainta la domnul

CAROL GROSS, Orăștie (Szászváros).

O TIPOGRAFIE

foarte bogat asortată cu tot fe-
lul de mașini necesare, 11 regale
mari și lit re de toate caracte-
rele, în stare bună de lucru, orna-
mente, mobilier, în care e in-
vestit un capital de peste 30
mii cor, să vînde cu preț foarte
redus din mână liberă. Informa-
țiuni amănunțite să dau la ad-
ministrația acestei foi.

Tipografia „MINERVA“ în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA“

e provăzută cu cele mai bune mijloace
tehnice și fiind bine asortată cu tot felul
de caractere de litere din cele mai mo-
derne, e pusă în pozițiune de a putea
executa ori-ce comande prompt, cu cea
mai mare acurateță și cu prețuri ieftine.
Totodată să îngrijește ca acelea să fie es-
tetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de sprig-
inul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă
aceasta despre promptitudinea și acurateța
cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în
acest mare comitat, să roagă de binevoi-
torul sprigin al institutelor românești și
al privaților.

- Opuri ==
- Bilete de log. ==
- Broșuri ==
- Circulare ==
- Bil. de vizită ==
- Invitări ==
- Bilanțuri ==
- Acții ==
- Cap. de epist. ==
- Placate ==
- Ord. de dans ==
- Adrese ==
- Compturi ==
- Note ==
- Preț Curent. ==
- Anunțuri ==
- Registre ==
- Imprimare ==
- Couverte ==
- Bilete de cun. ==
- Etc. etc. etc.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM“
revistă ptru agricultura
industrie și comerțiu.

Comandele
din afară să
efectuesc repede!

„THE MUTUAL“

Societate pentru asigurări de viață în New-York.

Averea institutului la 31 Decemvrie 1904 a fost

2.284.862.000 franci.

Contractele dela „The Mutual“ sunt neatacabile după
doi ani dela datul subscrierii. După un an de valabilitate
se plătește suma asigurată și în cas când moartea a pro-
venit din sinucidere sau duel. Contractele dela Mutual
sunt libere de ori-ce restricțiuni atât cu privire la locuință
și călătorii cât și cu privire la împlinirea datorinței mil-
itare în cas de răzbel pe uscat și pe apă. Afară de
aceasta acei indivizi cari sunr în armata comună ces. și
reg., la marină, precum și rezerviști dela armata teritorială
(honvéd) și glotașii în cas de mobilizare și răzbel sunt
asigurați cu valoarea deplină a sumei asigurate din
contract fără cea mai mică detragere și fără de a se
plăti pentru acest favor vre-o taxă deosebită.

Agentura principală în Ungaria:
Budapesta, VI., Andrassy-ut 20.

Tot felul de îndrumări și deslușiri se dau cu plă-
cere și la administrația acestei foi. 40-52

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat

(190)

de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-
vindecă boale vechi

de ani. 106-

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene,
neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fructuri de ureche, bă-
taie de inimă, sgârșciori de inimă, asma, ausul greu, sgârșciori de stomac, lipsa poftei
de mâncare, răceală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, in-
fluența pinsomnie, epileisia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale
cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria
mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire înven-
țiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs
de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a
constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public
asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“
deoare-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost
oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și
cerțat. Deja efinăitatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeoseb;

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morburii cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și streinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42G. colțul
strada Kálmán.

74
distingeri
6
medalii de stat

(3-10)

10.000
motoare livrate
spre îndestularea
tuturora.

Filiala

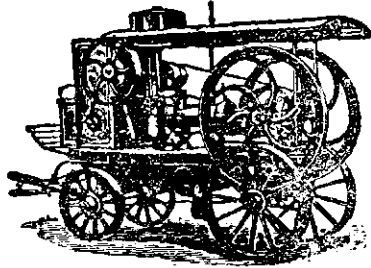
Fabricii de motoare din Drezda

Ignatîu Gellért & Cie.

Budapest, VI., Teréz-körút 41.

Telefon 12-91.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirit, cu acetylen. — Motoare cu benzin pentru imblătît.

Cele mai moderne, cele mai perfecte și cele mai rentabile motoare generatoare.

Motorul de Drezda e recunoscut de cel mai excelent fabricat în toată Europa. Construcție durabilă. Pregătit din material ales și bun.

Trainic! Nici după ani de lucru nu are lipsă de repara-tura. — Rentabil la siguranță. — Man-pularea e foarte simplă. — Spesele de lucru sunt mici.

Motoarele de Drezda să pot servi în lucru la diferite întreprinderi industriale și economice: la mori, la fabrici de cărămizi, fabrici de scânduri și de lemne, la scos de apă, la negoțul cu lapte, la imblătît etc.

Instalările nouă să fac prin oamenii noștri experți.

Deslusiri și preliminară să dau la cerere.

Garantă bună!

Condițiuni de solvire avantajoase.

Atențiune!

Veritabila marfă de Sepeș, calitatea cea mai încrezută de bună și vestită.

Pânză de in

și

articole de damast

să pot afla:

în fiecare prăvălie mai mare

Marca de scutire a fabricii înregistr. din Késman

Cu marca
aceste
numai fa-
bricatele

din
Késmanrk
sunt
provăzute.

5-10

!! FABRICAT DIN PATRIE !!**Török e făuritorul norocului!**

De neîntrecut este norocul, care favorizează colecturile noastre principale. Mai mult de **25 milioane coroane** am plătit noi în scurt timp mușterilor noștri, și dintre acestea **cele mai mari câștiguri** și anume:

de 2-ori premiul cel mare de 600.000 coroane, câștigul cel mare de 400.000 coroane, 5 de câte 100.000, 3 de 90.000, 2 de 80.000, 3 de 70.000, 3 de 60.000, mai multe de 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 și încă alte multe câștiguri de 10.000, 5000, 3000, 2000, 1000, 500 ș. a. m. d.

Avind deci loteria aceasta cele mai multe șanse de câștig dintre toate loteriile din lume, indemnăm pe fiecare ca dela noi să-și procure losurile. — În a 18-a loterie de clasă reg. ung. să vor trage din nou din

125.000 losuri 62.500

câștiguri în bani. În total să va sorti enorma sumă de 14 milioane 457.000 coroane.

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein, mit der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	4040	Dezso, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12305	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6314	Ede, Eszter	9868	Jakab, Józsa	20284	Ódón, Narcisiz	20989
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judith	20983	Pal, Nezzli	24236
Agoston, Amália	19162	Elemér, Flóra	20580	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	22032	József, Karolin	24265	Pista, Paula	28876
Albert, Anatólia	21619	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagie	32715
Aliréd, Apollonia	24245	Ernő, Genovéva	24363	Károly, Katalin	29634	Róbert, Petronella	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Pirooska	37411
Ambrus, Beria	28881	Frigyes, Gabriella	34933	Kristóf, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34352	Fülöp, Gizella	36779	Lajos, Kornélia	38138	Samu, Rozsika	38238
Antal, Borbála	36451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozália	41921
Arnold, Boriska	37424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	83891
Árpád, Betti	38169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84769
Arthur, Bella	41794	Geza, Hermina	51398	Lóriné, Lenke	84738	Tibor, Szeréna	86049
Aurél, Brigitta	41938	Gusztáv, Hilda	84702	Manó, Leónia	86014	Tihamét, Theodoris	92773
Attila, Cecília	84309	György, Ibolyka	84780	Márkus, Lidia	90370	Tivadar, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84773	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Barnabas, Borotya	101404	Hermann, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106999	Hugó, Ilka	123506	Miklós, Magdolna	123519	Vilmos, Viktória	123520
Benedek, Eufonia	123505	Ignác, Irén	123546	Miksa, Melvin	123514	Vince, Vilma	123518
Bernát, Emma	123509	Illés, Irma	123510	Mór, Margit	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Erzsébet	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	5483	Zsigmond, Zsuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	3512	Orbán, Mártha	8826		
Dénes, Evelln	5637	Izidor, Johanna	8602	Osakár, Matild	12314		

Cel mai mare câștig evalueaza 1.000.000 coroane

Special 1 premiu cu 600.000, 1 câștig à 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 2 à 90.000, 2 à 80.000, 2 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 3 à 40.000, 3 à 30.000, 6 à 25.000, 9 à 20.000, 13 à 15.000, 44 à 10.000, și multe altele.

Costul losurilor originale de clasă I. este:

pentru o optime (1/10) fl. 75 sau cor. 150 pentru un pătr. (1/4) fl. 150 sau cor. 3 —
" o jumét. (1/2) " 3 — " 6 — " întreg (1) " 6 — " 12 —
și se trimite cu ramburs sau în urma trimiterii antcipată a banilor

= Planurile oficiale se trimit gratis =

Ceririle pentru losuri originale rugăm a le face cu încredere până în

29 Aprilie n. a. e. la

A. Török & Co.

Cassa cea mai mare de bancă în Budapesta.

Cel mai mare debitant al Ungariei în loteria de clasă.

Secțiunile loteriei de clasă a colecturii noastre principale sunt:

Centrala: Theresienring 46/a.

2. filială: Museumring 11/a

1. filială: Waitznering 4/a

3. filială: Elisabethring 54/a